

Võisiku mõis ja “Keisri hull”

19. sajandi algul oli Võisiku üks suurematest mõisatest Liivimaal, ulatudes Põltsamaa külje alt kuni Võrtsjärveni. Hooneid oli keskuses 52, abimõisates veel 67. Rajati Catharina-Lisetta (Rõika-Meleski) peeglivabrik, nii et Rõika asulas oli ligi 300 elanikku.

Kuulsaim mõisaomanik Võisikul on olnud kahtlemata Timotheus Eberhard von Bock, kellest Jaan Kross on kirjutanud romaani “Keisri hull”. T. E. Bock, vana perekonnapärimuse järgi Peeter I järglane, oli saanud keiser Aleksander I-lt korralduse alati tõtt rääkida, mis aga paraku osutus sagedasti kibedaks. Keisri mõõt sai täis, kui Bock esitas talle konstitutsiooni projekti: järgmised 9 aastat veetis Bock Schlüsselburgis. Vaimuhaigeks tunnistatuna saadeti ta tagasi Võisikule eestlannast abikaasa Ewa Katharina ja õe pere hoole alla.

Tänapäevani pole päris selge, kas T. E. Bock laskis end 1836. a. ise maha või tapeti. Mässumeelne mõisnik ja tema abikaasa on maetud Kundrussaarde, perekonnakalmistule.